

GESTIÓ D'AULA: METODOLOGIES

És necessari acordar una metodologia de centre?

Si continuem funcionant amb una organització de centre on la distribució d'espais és la tradicional i on la compartimentació de les matèries continua essent la que és, probablement no ens caldrà una metodologia de centre i, fins i tot, podrem afirmar que la diversitat de metodologies constitueix un element formatiu per a l'alumnat. I així, entendrem l'ús exclusiu d'una metodologia en determinades matèries i/o per tractar determinats blocs temàtics. Per exemple, el treball per projectes utilitzat exclusivament per treballar el crèdit de síntesi (és una setmana en què canvia l'organització del centre: espais, horaris...) o el treball cooperatiu en petits grups utilitzat únicament en assignatures que disposen d'hores de desdoblament o que, per tradició, el seu caràcter experimental les porta a utilitzar mètodes més actius.

Ara bé, si apostem per un canvi d'estructura organitzativa, on els espais de les aules no tinguin res a veure amb la distribució actual de pupitres (aules on es plantegin espais diferenciats de treball perquè cadascú pugui accedir, en cada moment, allà on li convingui: cerca documental a l'ordinador, lectura, intercanvi i col·laboració amb un company, elaboració personal de la informació...) i on la matèria a tractar es presenti de manera globalitzada, aleshores sí que tindrà sentit parlar de metodologia de centre

Canvis de metodologia que comporta aplicar un currículum orientat al desenvolupament de competències.

El currículum competencial, és un currículum que demana un coneixement aplicat, i que per ser competents cal utilitzar, de forma conjunta i coordinada, coneixements o sabers teòrics conceptuals, procediments o sabers aplicatius, i actituds o disposicions motivacionals, que permetin dur a terme una tasca. Hem de treballar de manera integrada i no compartimentada amb els diferents continguts.

Les competències estan en plena sintonia amb els aprenentatges funcionals que tant ha emfasitzat el constructivisme.

Importància de la selecció dels continguts i de la formulació de les preguntes amb que volem avaluar els coneixements adquirits. Si hi ha continguts que considerem que no tindran mai cap aplicabilitat eliminem-los.

Ser conscients, però, que res ens garanteix que les capacitats implicades en una competència determinada i que es manifesten en situacions d'aula, es transfereixin automàticament en un nou context vital o laboral. Contextos amb les seves pròpies tensions, conflictes, interessos... ben diferents dels de la vida escolar.

Canvis de metodologia que comporta aplicar un model educatiu que se sustenta en el principi de la inclusió.

Educació inclusiva i aprenentatge cooperatiu són dos conceptes complementaris. Encara que quan parlem d'escola inclusiva ens referim a un model educatiu i quan parlem d'aprenentatge cooperatiu entrem en el camp de la didàctica, podem afirmar que l'única manera de fer possible una escola i, per tant, unes aules inclusives, és estructurant l'aprenentatge de forma cooperativa.

Només en la mesura que estructurarem les activitats dins l'aula de forma cooperativa podrem donar resposta a la diversitat de tot l'alumnat.

En una estructura de l'activitat de tipus individualista o competitiu l'alumnat amb més dificultats no pot ser atès i s'ha de recórrer al professorat de suport, a l'exclusió, al grup diferenciat. I l'aula inclusiva és aquella aula en què tots els alumnes encara que siguin molt diferents (l'alumna nouvinguda que no parla català, l'alumne repetidor amb moltes dificultats de raonament, l'alumne amb altes capacitats...) poden aprendre junts, tantes hores com sigui possible, participant en tantes activitats com sigui possible.

"Cooperar per aprendre i aprendre a cooperar" el primer com a recurs didàctic i el segon com a contingut curricular. No es tracta únicament de treballar en equip, es tracta de tenir la classe estructurada i organitzada en equips de treball, la qual cosa no anul·la el treball individual.

Podem trobar 3 models diferents de professor: individualista, competitiu i cooperatiu. Només del cooperatiu s'espera que cada alumne aprengui el que se li ensenya i contribueixi a que ho aprenguin els seus companys. Igualment només del cooperatiu l'alumne/a assoleix els objectius de treball si, i només si, els altres també els assoleixen.

L'estructuració cooperativa de l'aprenentatge, és a dir la interacció entre l'alumnat per tal que s'ajudin mútuament a aprendre, facilita l'ensenyament personalitzat i l'autonomia dels alumnes. I per tant, és possible atendre junts alumnes diferents.

Els tres àmbits d'intervenció per implementar l'aprenentatge cooperatiu a l'aula són la cohesió del grup, el treball en equip com a recurs per ensenyar i el treball en equip com a contingut a ensenyar.

Les metodologies actives, com es pot comprovar, propicien la interacció entre iguals, el treball cooperatiu, les activitats en grup i l'intercanvi comunicatiu que ajuden a mobilitzar els recursos cognitius dels alumnes. D'aquesta manera es qüestionen les seves representacions, relativitzen els propis punts de vista i aprenen.

Les metodologies actives igualment propicien l'anàlisi i la reflexió personal, procés individual absolutament imprescindible en la construcció del coneixement.

Les metodologies actives afavoreixen l'adquisició d'estratègies cognitives d'exploració i de descobriment, així com de planificació i regulació de la pròpia activitat.

El paper del docent en les metodologies actives és el de guia de l'activitat constructiva de l'alumnat. I aquest rol és essencial per treure el màxim rendiment de la potencialitat d'aquestes metodologies.

Canvis de metodologia que comporta la irrupció de les TAC a les aules.

És impensable pensar a renovar l'educació sense tenir en compte la xarxa (potencialitat del mitjà en producció i en motivació). Disposem de centenars de vídeos penjats a la xarxa amb els quals podem plantejar qualsevol unitat didàctica.

Distingir entre el que és específic del docent en les noves tecnologies (el que només ell pot aportar) i els aspectes, purament tècnics (dels quals en podem saber més els alumnes).

Hem de ser competents en la utilització de la web 2, no podem ajornar-ho més, fem ús de la digitalització dels continguts, dels espais de la xarxa que ens permeten intercanviar i compartir coneixement.

Ens hem de renovar, reinventar, resintonitzar amb les noves expectatives, amb els nostres alumnes que són nadius digitals.

Les TAC també possibiliten la interacció. Es pot fer treball cooperatiu davant d'un ordinador amb una plataforma moodle, amb una xarxa social, amb el googledocs...

L'estructuració cooperativa de l'aprenentatge, és a dir la interacció entre l'alumnat per tal que s'ajudin mútuament a aprendre, facilita l'ensenyament personalitzat i l'autonomia dels alumnes. I per tant, és possible atendre junts alumnes diferents.

Les noves tecnologies poden donar resposta a les necessitats individuals difícils de cobrir únicament a través d'un equip humà.

Prendre consciència que s'està produint un canvi de context. Avui és més important l'hipertext (anar d'enllaç en enllaç) que consultar llibres, perquè aquesta és la competència que s'haurà de saber exercitar en una situació laboral. I aquesta competència s'aprèn a la xarxa, no en un llibre.

La clau del canvi està en donar terreny a les competències.